

Tilfældige tal, Lister og streng-matching

- Tilfældige tal
- Regneservice
- Lister i Tcl
- Gennemløb af lister
- Andre interessante liste-kommandoer
- Eksempel: email-kartotek
- Eksempel: list røvelse
- Udtagning af tilfældigt element fra en liste
- To typer af form-variabel
- Terningekast, frekvensliste og vandrete søjler

Generering af pseudo-tilfældige tal på web-serveren

En maskingenererer pseudo-tilfældigt tal/følge synes tilfældig: 91529, 15343, 42, 68836, ...

Men faktisk er hvert tal helt bestemt af det foregående. Det første tal kaldes søkvensens frø (engelsk: seed).

Pseudo-tilfældige tal

- kan bruges til at simulere komplicerede (naturlige) processer,
- eller noget så simpelt som at kaste en terning.

Kommandoen randomRange

Kommandoen randomRange *N* genererer et ligefordelt tilfældigt tal mellem 0 og *N* - 1.

('Ligefordelt' betyder at alle resultater er lige sandsynlige.)

Eksempler:

- randomRange 100 genererer et tilfældigt tal mellem 0 og 99
- expr [randomRange 6] + 1 genererer et tilfældigt tal mellem 1 og 6, dvs. kaster en terning.
- Aid to Evaluating Your Accomplishments
(www.photo.net/pilly/careers/Four-random-people.tcl)

Lad os kaste nogle terninger. (kast_terning.tcl)

Opgave: lav en procedure kast_terning, som returnerer et tilfældigt tal mellem 1 og 6.

```
proc kast_terning { } {
    return [
    ]
}
```

Opgave: lav et kald til ns-return, således at du returnerer en side med resultatet af dit terningekast.

Du skal anvende proceduren home_page.

```
ns_return 200 text/html [home_page "
Resultat af at kaste din terning: [
] " ]
```

Regneservice (regneservice.tcl)

Vi har brug for følgende til vores regneservice:

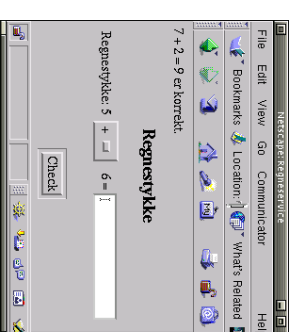
- en menu hvor man kan vælge mellem plus og minus.
- et indtastingsfelt til resultatet.
- skjulte felter som husker regnestykket.
- en knap Check, som checker ens indtastning.

Opgave: hvilke indtastefelter har vi brug for?

Opgave: hvilke forvariable har vi brug for?

Kan du udfylde skitsen til formularen med regnestykket:

```
proc form_spg { } {
    set talA [
    ]
    set talB [
    ]
    return "<form method=post action=regneservice.tcl>
<input type=hidden name=
value=\"\$
\">
<input type=hidden name=
value=\"\$
\">
Regnestykke: $talA
<select name=
size=1><option value=\"Plus\">+
$talB = <input type=text name=
<input type=submit name=submit value=Check>
</form>"}
```


Regneservice - del 2 (regneservice - t.c1)

```
proc home_page { title body } { ... }

# saet formvariabel 'tala', 'talB', 'res', 'regneart' og 'submit'
set_form_variables 0

if {[info exists tala] &&
    [info exists talB] &&
    [info exists res] &&
    [info exists regneart] &&
    [info exists submit]} {
    if {[string compare $regneart "Plus"] == 0} {
        if {[expr $tala + $talB] == $res} {
            ns_return 200 text/html [home_page
                $res er korrekt.<p>[form_spg]]
        } else {
            ns_return 200 text/html [home_page
                "Regneservice" "$tala + $talB =
                $res er forkert.<p>[form_spg]]"]
        }
    } else {
        if {[expr $tala - $talB] == $res} {
            ns_return 200 text/html [home_page
                "Regneservice" "$tala - $talB =
                $res er korrekt.<p>[form_spg]]"]
        } else {
            ns_return 200 text/html [home_page
                "Regneservice" "$tala - $talB =
                $res er forkert.<p>[form_spg]]"]
        }
    }
} else {
    ns_return 200 text/html [home_page "Regneservice" "[form_spg]"]
}
```

Kommandoen lindex

Det er ofte anvendeligt at kunne hente et element ud af en liste.

Hertil bruges kommandoen lindex

```
% set a [list "Grise" "Køer" "Får og geder" "Hunde"]
Grise Køer {Får og geder} Hunde
% lindex $a 0
Grise
% lindex $a 1
Køer
% lindex $a 2
Får og geder
```

Bemærk:

- Elementerne i en liste er indicerede fra 0 til $N - 1$, hvor N er antallet af elementer i listen.
- Kommandoen lindex returnerer den tomme streng ("") hvis listen indeholder for få elementer:

```
% lindex $a 34
%
```

Lister i Tcl

Indtil nu har vi kunnet gemme en værdi i en variabel.

Med lister i Tcl kan vi gemme en sekvens af værdier i en variabel.

En værdi kan være et tal, en streng eller endnu en liste!

En liste skabes med kommandoen list

Lad os se nogle eksempler:

```
% set a [list] ; # Den tomme liste
% set a [list "Grise"] ; # Liste med et element
Grise
% set a [list "Grise" "Køer"] ; # Liste med to elementer
Grise Køer
% set a [list "Grise" "Køer" "Får og geder" "Hunde"]
Grise Køer {Får og geder} Hunde
```

Kommandoen llength returnerer antallet af elementer i en liste:

```
% llength $a
4
% llength [list "lise@it.edu" "femme@it.edu" "bjergoe@it.edu"]
3
```

Påhængning af ekstra elementer til en liste

Kommandoen lappend bruges til at påhænge ekstra elementer til en liste:

```
% set kendte_taarne [list "Sears Tower" "Eiffeltårnet"]
{Sears Tower} Eiffeltårnet
% lappend kendte_taarne "Rundetårn" "Gåsetårnet"
{Sears Tower} Eiffeltårnet Rundetårn Gåsetårnet
```

Kommandoen lappend opdaterer variabel-argumnetet:

```
% set kendte_taarne
{Sears Tower} Eiffeltårnet Rundetårn Gåsetårnet
```

Det maksimale antal elementer i en liste er kun begrænset af datamatens hukommelse.

Opgave: Hvad giver lindex \$kendte_taarne 1?

Opgave: Hvad giver llength \$kendte_taarne?

Gennemløb af lister

Brug kommandoen `foreach` til at gennemløbe en liste:

```
% foreach element $a {
  puts "$element er klog."
}
Grise er klog.
Køer er klog.
Får og gedder er klog.
Hunde er klog.
```

Syntaks for kommandoen `foreach`:

```
foreach element $list {
  krop
}
```

hvor

- *element* er et navn på en variabel, som kan bruges i kroppen (*krop*) af `foreach`-løkken
- *list* er listen, som skal gennemløbes
- *krop* er kroppen af `foreach`-løkken

[Thjsskolen

Databasestøttet Web-publicering, efterår 2001

Side 5-9

Andre interessante liste-kommandoer

```
% set a
Grise Køer {Får og gedder} Hunde
lrange          returner et udsnit af en liste.
```

```
% lrange $a 1 2
Køer {Får og gedder}
```

Husk, at første element har indeks 0.

De to tal angiver henholdsvis indeks for det første og sidste element, der skal returneres.

```
linsert          indsættelse af et element et vilkårligt sted i en liste
```

```
% linsert $a 3 "Katte"
```

```
Grise Køer {Får og gedder} Katte Hunde
```

```
% set a
```

```
Grise Køer {Får og gedder} Hunde
```

Kommandoen `linsert` opdaterer ikke `a`.

For at opdatere `a` skal vi anvende kommandoen `set`:

```
% set a [linsert $a 3 "Katte"]
```

```
Grise Køer {Får og gedder} Katte Hunde
```

[Thjsskolen

Databasestøttet Web-publicering, efterår 2001

Side 5-11

Eksempel: Summer elementerne i en liste (`sum.tcl`)

Skriv en procedure, der giver en liste med tal som argument returnerer summen af alle elementer.

```
set l [list 1 2 3 4 5 6 7 8 9]

proc sum {l} {
  set s 0
  foreach e $l {
    ...
  }
  return $s
}
```

Du skal lave en løsning, som anvender kommandoen `incr`

Du skal lave en løsning, som anvender kommandoen `expr`

Programmet afprøves:

```
% source sum.tcl
% sum $l
45
%
```

[Thjsskolen

Databasestøttet Web-publicering, efterår 2001

Side 5-10

Andre interessante liste-kommandoer - fortsat

```
lsort           sortering af en liste
```

```
% lsort $a
```

```
{Får og gedder} Grise Hunde Katte Køer
```

Kommandoen tager et valgfrit argument, der angiver hvorledes der skal sorteres: `-ascii`, `-integer`, `-real`, `-increasing` og `-decreasing`

```
% lsort -decreasing $a
```

```
Køer Katte Hunde Grise {Får og gedder}
```

```
lreplace       erstatter en del af en liste med en ny.
```

```
% set c [list 0 1 2 3 4 5 6]
```

```
0 1 2 3 4 5 6
```

```
% lreplace $c 2 4 a b c
```

```
0 1 a b c 5 6
```

Erstatter del-listen fra indeks 2 til og med 4 med nye elementer `a`, `b` og `c`.

[Thjsskolen

Databasestøttet Web-publicering, efterår 2001

Side 5-12

Andre interessante liste-kommandoer - fortsat

```
lsearch søgning efter et element i en liste.
Vi kan søge eksakt:
% set a
Grise Køer {Får og geder} Katte Hunde
% lsearch $a Katte
3
eller efter et mønster:
% lsearch $a "Kat*"
3
% lsearch $a "K*"
1
```

Husk, at første element har indeks 0.
Hvis søgningen følger returneres -1:
% lsearch \$a kat
-1

Andre interessante liste-kommandoer - fortsat

```
concat sammensætning af lister
% set b [list "Slange" "Abe"]
Slange Abe
% set a
Grise Køer {Får og geder} Katte Hunde
% concat $a $b
Grise Køer {Får og geder} Katte Hunde Slange Abe
```

join
returnerer sammensætningen af elementerne i en liste som en lang streng

```
% set emails [list "lise@it.edu" "fenne@it.edu" "bjergoe@it.edu"]
lise@it.edu fenne@it.edu bjergoe@it.edu
% join $emails " , "
lise@it.edu, fenne@it.edu, bjergoe@it.edu
```

Kommandoen join er f.eks. anvendelig, hvis man har en liste af personer, som skal modtage den samme mail.
Antag, at der er 100 emails.
I hvilket af feltene To: , Cc: og Bcc: bør man så indsætte listen af emails?

Eksempel: email-kartotek (email.tc1)

Ide: Brug af lister til at implementere et kartotek over email-adresser og navne.
Kartoteket repræsenteres som en liste af lister:

```
% set kartotek [list [list "nh@it.edu" "Niels Hallenberg"]
                    [list "kenneth@it.edu" "Kenneth Riis"]]
{nh@it.edu {Niels Hallenberg}} {kenneth@it.edu {Kenneth Riis}}
```

Vi implementerer to procedurer:

- person_insert: indsættelse af person i kartotek
- person_lookup: givet en email-adresse, find et navn

```
Procedure person_insert
proc person_insert {kartotek email navn} {
  return [insert $kartotek 0 [list $email $navn]]
}
```

Vi indsætter forrest i listen.

```
Eksempel:
% set kartotek [person_insert $kartotek "gates@microsoft.com" "Bill Gates"]
{gates@microsoft.com {Bill Gates}} {nh@it.edu {Niels Hallenberg}}
{kenneth@it.edu {Kenneth Riis}}
```

Eksempel: email-kartotek - fortsat (email.tc1)

```
Procedure til opslag i kartotek (person_lookup):
proc person_lookup {kartotek email} {
  foreach par $kartotek {
    if { [string compare [lindex $par 0] $email] == 0 } {
      # Vi fandt den email-adresse vi kiggede efter!
      # Andet element i variabelen par indeholder navnet, som skal returneres
      return [lindex $par 1]
    }
  }
  # Der er ingen email-adresser i listen, som matcher
  # Vi returnerer den tomme streng
  return ""
}
```

Eksempel:

```
% person_lookup $kartotek "kenneth@it.edu"
Kenneth Riis
```

Bemærk, hvorledes vi anvender return inde i foreach-løkken.
Opgave: Hvorledes søger vi efter navn og ikke email i proceduren person_lookup?

Eksempel: email-kartotek - fortsat (email.tcl)

Lav en procedure email, som returnerer en liste med alle emailadresser i kartoteket:

```
proc emails {kartotek} {
    set emails [list]
    foreach e $kartotek {
        lappend _____ [ _____ ]
    }
    return $emails
}

Proceduren afprøves:
% emails $kartotek
gates@microsoft.com nh@it.edu kenneth@it.edu
%
```

Eksempel: list reverse

En liste vendes ved løbende at indsætte det næste element i en ny liste som starter med at være tom:

Original liste	Ny liste
1 2 3	
1 2 3	1
1 2 3	2 1
1 2 3	3 2 1

List reverse - den oprindelige liste ødelægges ikke!

```
proc lrev { l } {
    set res [list]
    foreach e $l {
        set res [linsert $res 0 $e]
    }
    return $res
}

Hvad er resultatet af at køre:
lrev [list a b c d]
```

Udtagning af et tilfældigt element fra en liste

I sidste uge lærte vi om tilfældige tal.

For at lave en procedure som returnerer et tilfældigt udvalgt element fra en given liste har vi brug for at:

- kende antallet af elementer i listen (length)
- kunne udtage et element givet et indeks ind i listen (lindex).

```
proc udtag_fra_liste { l } {
    return [lindex $l [randomrange [length $l] 0 ]
}
```

Eksempel: En web-service, som viser en tilfældigt valgt quote (quotes.tcl).

```
proc home_page { title body } { ... }
proc mk_quote { } {
    set quotes [list "The world will end in 5 minutes. Please log out..."
        lappend quotes "WARNING: Keyboard Not Attached. Press F10 to Continue."
        ...
        lappend quotes "Cannot find REALITY.SYS...Universe Halted."
    return "
}
<table bgcolor=white>
<tr><th>Category: Error Messages</th></tr>
<tr><td><i>[udtag_fra_liste $quotes]</i><b>Anon.</b><td></tr>
</table><p>
Press the <i>reload</i>-button to get a new quote."
ns_return 200 text/html [home_page "Quotes" [mk_quote]]
```

Eksemplet typesetting fra sidste uge (typesetting4.html)

I sidste uge lærte vi, at flere værdier kan overføres til serveren under samme navn.

Betragt følgende HTML formular:

```
<form action="typesetting4.tcl" method=post>
Den tekst du skriver her
<input type=text name=tekst>
bliver formateret således:<p>
```

```
<blockquote>
kursiv: <input type=checkbox name=font value="i"><p>
fed: <input type=checkbox name=font value="b"><p>
understrening: <input type=checkbox name=font value="u"><p>
</blockquote>
```

Du kan vælge mellem sort og gul baggrund:
Grøn <input type=radio name=farve value="Green">
Gul: <input type=radio name=farve value="Yellow" checked><p>

```
<input type=reset value="Forfira">
<input type=submit value="Formater tekst">
</form>
```

Variablen font vil antage nul, en eller flere værdier:

To typer af form-variable

Vi bliver altså nødt til at skelne mellem

form-variable der kun kan antage en værdi

og

form-variable der kan antage nul, en eller flere værdier.

Nul, en eller flere værdier repræsenteres bedst som en liste!

Vi har to nye procedurer som henter form-variable ind i vores Tcl program.

- `set _form_var form_var`, checker om `form_var` eksisterer, og i givet fald opretter en variabel med navn `form_var`. Hvis `form_var` findes med flere værdier, udvælges en værdi tilfældigt.
- `set _form_var as_list form_var` checker om `form_var` eksisterer, og i givet fald opretter en variabel med navn `form_var`. Variablen indeholder en liste med alle værdier, som `form_var` er tildelt i HTML formularen.

Eksemplet Typesetting fortsat (Typesetting 4.tcl)

```
proc home_page { title body } { ... }
proc lrev { l } { ... }
set form_var tekst
set _form_var farve
set _form_var as_list font

if { [info exists font] &&
     [info exists tekst] &&
     [info exists farve] } {
  set prefix " "
  set postfix " "
  foreach e [lrev $font] { append postfix "<$e>" }
  foreach e [lrev $font] { append postfix "</$e>" }

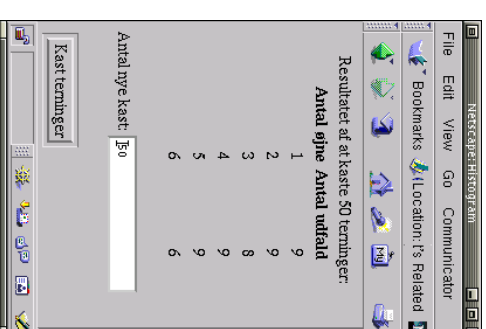
  ns_return 200 text/html [home_page "Typesetting Service" "
<table bgcolor=$farve>
<tr><td>
  Teksten $tekst ser således ud med formatering $prefix $tekst $postfix<p>
</td></tr>
</table>"]
} else {
  ns_return 200 text/html [home_page "Typesetting Service" "Du mangler
at indtaste en eller flere værdier." ]
}
```

Frekvensliste over terningekast

Antag, at vi kan kaste en terning 6000 gange.

Hvorledes kan vi optælle antallet af 1'ere, 2'ere osv?!

Indek	0	1	2	3	4	5	6
Indhold							

Optælling af søjlediagram (histogram) ved hjælp af lister

Vi kan lave en metode, som kaster en terning:

```
proc kast_terning { } {
  return [expr [randomRange 6] + 1]
}
```

Hvordan fordeler udfaldene sig ved 6000 kast med en terning, dvs. hvor tilfældig er tilfældigstalsgeneratoren?

Brug en liste `lrev` til at indeholde antallet af forekomster af 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Element `lindex l` er antallet af enere, `lindex l 2` er antallet af toere, osv.

Til at begynde med er alle antal 0: `set lrev [list 0 0 0 0 0 0]`

Når terningen viser 4, så forøg `lindex l 4` med 1. Dvs., udfør

```
set lrev [lreplace $lrev 4 4 [expr [lindex $lrev 4] + 1]]
```

I almindelighed, hvis variablen `r` indeholder antal øjne som terningen viser, så udfør

```
set lrev [lreplace $lrev $r $r [expr [lindex $lrev $r] + 1]]
```

hvor

- `lindex $lrev $r` læser det nuværende antal
- `expr [lindex $lrev $r] + 1` lægger 1 til det nuværende antal
- `set lrev [lreplace $lrev $r $r [expr [lindex $lrev $r] + 1]]` opdaterer listen med det nye antal

Opbygning af histogram (histogram.tcl)

```
proc gen_histogram { antal } {
    set freq [list 0 0 0 0 0 0]
    for {set c 0} {$c < $antal} {incr c} {
        set r [kast_terning]
        set freq [lreplace $freq $r $r [expr [lindex $freq $r] + 1]]
    }
    set res "Resultatet af at kaste $antal terninger:
    <table align=center>
    <tr><th>Antal øjne</th><th>Antal udfald</th></tr>\n"
    for {set c 1} {$c <= 6} {incr c} {
        append res "<tr><td align=right>${c}</td>
        <td align=right>[lindex $freq $c]</td></tr>\n"
    }
    append res "</table>\n"
    return $res
}
set_form_var antal
if { ! [info exists antal] } {
    set antal 1000
}
ns_return 200 text/html [home_page "Histogram"
    [gen_histogram $antal]]<p>
    <form method=post action=histogram.tcl>
    Antal nye kast: <input type=text value=\"$antal\" name=antal><p>
    <input type=submit value=\"Kast terninger\">"]
```

Histogram som et vandret søjlediagram, fortsat (histogram2.tcl)

```
proc gen_histogram { antal max_w } {
    set freq [list 0 0 0 0 0 0]
    for {set c 0} {$c < $antal} {incr c} {
        set r [kast_terning]
        set freq [lreplace $freq $r $r [expr [lindex $freq $r] + 1]]
    }
    set max [max_elem $freq]
    for {set c 1} {$c <= 6} {incr c} {
        set w [expr [lindex $freq $c] * $max_w / $max]
        append res "<table width=${w}%>
        <tr><td bgcolor=red width=${w}%>[lindex $freq $c]</td></tr>
        </table>\n"
    }
    return $res
}
ns_return 200 text/html [home_page "Histogram"
    [gen_histogram $antal $max_w]]<p>
    <form method=post action=histogram2.tcl>
    Antal nye kast: <input type=text value=\"$antal\" name=antal><p>
    Maks. bredde af søjlediagram i procent af skærmens fulde bredde:
    <input type=text value=\"$max_w\" name=max_w><p>
    <input type=submit value=\"Kast terninger\">"]
```

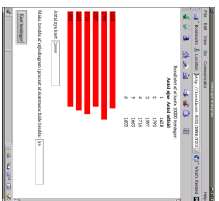
Histogram som et vandret søjlediagram (histogram2.tcl)

I HTML kan vi ved hjælp af tabeller vise vandrette søjler – dvs. ingen billeder er nødvendige.

Det ser bedst ud, når søjlerne skaleres således at den længste søjle får en fast længde, f.eks. 90% af browserens vindue.

For at skalere de resterende søjler skal vi finde et største tal i listen.

```
proc max_elem { l } {
    set max 0
    foreach e $l {
        if {$e > $max} {
            set max $e
        }
    }
    return $max
}
```


Derefter finder vi længden af de enkelte søjler ved $w_i = \frac{f_i \cdot 90}{max}$, hvor w_i er længden af søjle i og f_i er værdien i listen $freq$ ved indeks i .

Index i	0	1	2	3	4	5	6
Indhold f_i	0	37	52	35	45	58	53
Søjlelængde w_i	0	57	80	54	70	90	82